

Sammendrag

Flerspråklighet i norske barnehager: ansattes muligheter når lærere og barn ikke snakker samme språk

Anna Sara Hexeberg Romøren, Nina Gram Garmann og Elena Tkachenko

OsloMet – storbyuniversitetet, Norge

Korrespondanse: Anna Sara Hexeberg Romøren, e-post: romo@oslomet.no

I denne artikkelen presenterer vi en spørreskjemaundersøkelse om flerspråklige praksiser i 47 barnehageavdelinger på Østlandet. Målet vårt var å kartlegge hvilke språk ansatte og barn har kjennskap til, samt å undersøke i hvilken grad disse språkene også er i bruk i barnehagens daglige aktiviteter.

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver sier at personalet skal «bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Selv om det er blitt hevdet at dette mandatet kan tolkes på ulike måter (Giæver & Tkachenko, 2021), anser vi aktivering og synliggjøring av både barns og ansattes språklige repertoar som en naturlig iverksettelse av rammeplanens mandat. Internasjonal forskning understreker også verdien av å inkludere barnas hjemmespråk som en ressurs i undervisningen (Cummins, 2000; Sierens & Van Avermaet, 2013; Vandebroek, 2018). Samtidig etterspørres det konkrete beskrivelser av hvordan dette kan gjøres både i barnehagen og i skolen (Alstad, 2020; Duarte, 2020), og flere har også beskrevet hvordan slike ambisjoner også fører med seg pedagogiske dilemma som må tas på alvor (Fredriksson & Lindgren Eneflo, 2019; Puskás & Björk-Willén, 2017).

Våre data viser at det er et stort språklig mangfold både blant personale og barn i barnehagene vi har undersøkt. Samtidig ser vi stor variasjon i hvorvidt dette mangfoldet er en synlig eller hørbar del av barnehagens språkmiljø, og en stor andel av språkene barn og ansatte kan er ikke i bruk på avdelingene. Når vi undersøker hvorvidt bestemte aktiviteter eller kontekster oftere involverer andre språk enn norsk, ser vi blant annet at frilek og

garderobesituasjoner med foreldre er mer sannsynlige arenaer for flerspråklige praksiser enn arbeid med litteratur eller digitale verktøy.

Våre data sier lite om *hvordan* språkvalgene som tas i barnehagens pedagogiske praksis er begrunnet, og fremtidige undersøkelser bør utforske hvilke verdimeslige og didaktiske argumenter som ligger bak barnehagens ulike prioriteringer. Samtidig mener vi rammeplanen er klar på at barnas morsmål skal ha en plass i barnehagens språkmiljø, og våre data tilsier at ansatte som snakker barnas morsmål ikke kan være en forutsetning for at dette skjer. Vi diskuterer funnene våre i lys av teorier om flerspråklig pedagogikk, og spør hvordan barnehageansatte kan arbeide for å sikre at andre språk enn norsk også får inngå som en naturlig del av barnehagens språklæringsmiljø.

Nøkkelord: barnehage; språk; språkmangfold; flerspråklighet